

سوال

آیا برای کسی که از روزه گرفتن ناتوان است جایز است که به مدت سی روز به یک بینوا غذا دهد یا آن که سی بینوا را در یک روز غذا دهد؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

کسی که به شکل مداوم از روزه شدن عاجز است [مانند بیماری که بیماری اش قابل علاج نیست یا شخص کهن سال] لازم است که به جای هر روزی که روزه نمی شود به یک بینوا غذا دهد زیرا الله تعالی می فرماید:

وَعَلَى الَّذِينَ يُطِيقُونَهُ فِدْيَةٌ طَعَامُ مِسْكِينٍ [بقره: ۱۸۴]

(و بر کسانی که طاقت [روزه را] ندارند، کفاره ای است که خوراک دادن به بینوایی است).

ابن عباس - رضی الله عنهما - می گوید: «این آیه منسوخ نیست، [بلکه درباره] مرد و زن کهن سال است که نمی توانند روزه بگیرند، پس به جای هر روز به یک بینوا غذا می دهند» به روایت بخاری (۴۵۰۵).

شیخ ابن عثیمین - رحمه الله - می گوید:

«غذا دادن به دو روش است:

نخست: این که غذایی بپزد و بینوایان را به تعداد روزهایی که بر گردن اوست، به آن دعوت کند، چنان که انس بن مالک - رضی الله عنه - در کهن سالی انجام می داد.

کیفیت دوم: این است که به آن ها غذای نپخته بدهی» (الشرح الممتع: ۶ / ۳۳۵).

پاسخ شماره (49944) را ببینید.

اما درباره غذا دادن به یک بینوا به مدت سی روز، بسیاری از علما به صراحت آن را جایز دانسته اند و این مذهب شافعیان و

حنبلیان و گروهی از مالکیان است. در «الإنصاف» (۳ / ۲۹۱) آمده است: «غذا دادن به یک بینوا به صورت یک جا جایز است».

همچنین «تحفة المحتاج» (۳ / ۴۴۶) و «کشاف القناع» (۲ / ۳۱۳) را ببینید.

در فتاویٰ کمیسیون دائم فتوا (۱۹۸ / ۱۰) آمده است:

«هنگامی که پزشک بگوید بیماری‌ای که شما از آن رنج می‌برید و نمی‌توانید به سبب آن روزه بگیرید امیدی به شفایش نیست، شما باید برای هر روز نصف صاع از غذای غالب سرزمین - خرما یا هر غذای دیگری - را به یک بینوا بدهید و اگر به تعداد روزهایی که بر عهده شماست به یک مسکین نهار یا شام دادید کافی است».

بر این اساس دانستید که غذا دادن به یک بینوا به مدت سی روز یا جمع کردن سی مسکین برای یک غذا جایز است.

والله اعلم.